

מטעמי תורת זילים

פרשת פנחס – עיבור נשמות נדב ואביהוא

הקב"ה ביקש ממשה רבינו לבשר לפנחס בן אלעזר כי בעקבות קנאתו במעשה זמרי הוא נותן לו ולזרעו "בְּרִית פְּהִינַת עוֹלָם" שנאמר וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמּוֹתֵי מַעַל בְּנִי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאֹתָם אֶת קִנְיָאֹתַי בְּתוֹכָם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאֹתַי: לָכֵן אֶמַר הַנְּנִי נֹתָן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלֹם: וְהִיְתָה לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית פְּהִינַת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנְיָא לְאֶלְקִי וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֵּכֶה אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הַמְדִּינִית זְמָרִי בֶּן סִלּוּא נְשִׂיאָה בֵּית אֵב לְשִׁמְעוֹנִי: וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמֵּכֶה הַמְדִּינִית כְּזָבִי בֵּת צוּר רֹאשׁ אֲמוֹת בֵּית אֵב בְּמִדְיָן הוּא" (במדבר כה, י – טו). ואמרו רבותינו כי "לא נתכנה פנחס עד שהרג לזמרי" (ילקוט שמעוני פרשת פנחס רמז תשעב בשם ר' אלעאי).

ויש להבין, מדוע פנחס זכה לקבל 'כהונה' רק אחרי שקינא קנאה לה' אלוקי ישראל במעשה הטמא של זמרי עם כזבי המדינית?

נשמות נדב ואביהוא נכנסו לתוך פנחס ועזרו לו במעשה הקנאה

זמרי בן סלוא נשיא שבט שמעון לקח לעיני כל את כזבי בת צור המדינית לעשות עמה דבר עבירה. באותה השעה כל הנשיאים ומשה ואלעזר היו יושבים ובוכים ולא יודעים מה לעשות (פרקי דרבי אליעזר פרק מז). פנחס בן אלעזר שראה כי מידת הדין מתוחה נגד ישראל (צורו המור' תחילת פרשת פנחס ד"ה 'פנחס בן אלעזר' בשם הוזהר), וכן ראה את העזות פנים של זמרי (צורו המור' פרשת בלק ד"ה וירא פנחס בן אלעזר) שעשה עוון חמור עם גויה לעיני כל (וע' הדעת טוב' על התורה לר' חיים ויטאל פרשת פנחס ד"ה פנחס בן אלעזר) קם וקינא קנאה גדולה לה', והלך וחסף רומח מידו של משה רבינו כפי שנאמר וַיִּקְרָא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקְסֵם מִתּוֹךְ הַעֲדָה וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ" (במדבר כה, ז) ורץ אל זמרי (פרקי דרבי אליעזר פרק מז) שהיה בתוך ההמונים כפי שנאמר "בְּקִנְיָאֹתָם אֶת קִנְיָאֹתַי בְּתוֹכָם" (במדבר כה, יא) (וזהר פרשת פנחס דף רלו ע"א ד"ה בתוכם). ובאותה השעה היו שם מאה עשרים וחמש אלף איש משבט שמעון שהתאספו עם זמרי (וע' הדעת טוב' לר' חיים ויטאל פרשת פנחס ד"ה פנחס בן אלעזר).

פנחס מסר את עצמו לאלף מיתות בקנאתו לה' יתברך, בפעולה שלא נמצא עוד באף אחד מזולתו (וע' הדעת טוב' לר' חיים ויטאל פרשת פנחס ד"ה פנחס בן אלעזר), ואכן כאשר החל פנחס בקנאתו ויצא עם הרומח בידו לעיני כל ישראל, נאספו עליו בני שבט שמעון (וזהר פרשת פנחס דף ריו ע"א ד"ה ובשעתא דקני, 'במדבר רבה' כ, כה) על מנת לפגוע בו (במדבר רבה' כ, כה) ולהרוג אותו (מגיד מישרים' פרשת פנחס כג תמוז ד"ה אבל רזא, 'דמשק אליעזר' על זוהר פרשת פנחס דף ריו ע"א), ומחמת כן נפל על פנחס פחד (יצמח דוד' לר' יוסף דוד חלק ב' תחילת פרשת פינחס ד"ה 'פינחס' בשם הרמב"ם) ואימת מוות (מאמר הנפשי' להרמ"ע מפאנו חלק חמישי פרק חמישי) פתאומית, וזה גרם (מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ד פרק יז) כי מיד פרח נשמתו ממנו (וזהר פרשת פנחס דף ריו ע"א ד"ה ובשעתא דקני, 'שער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לב ד"ה והענין הוא כי במעשה) והוא נעשה מוטל מת. ואז אנשי שבט שמעון שהיו שם הניחוהו (יצמח דוד' לר' יוסף דוד חלק ב' תחילת פרשת פינחס ד"ה 'פינחס' בשם הרמב"ם).

באותה שעה היו משוטטות שם באויר נשמותיהן של נדב ואביהוא (יצמח דוד' לר' יוסף דוד חלק ב' תחילת פרשת פינחס ד"ה 'פינחס' בשם הרמב"ם, 'ברכת שמואל' על התורה לאביו של מחבר 'קב הישר' פרשת שמיני דף ו ע"ב ד"ה ולפי מ"ש לעיל) שנפטרו קודם לכן (עפ"י זוהר פרשת פנחס דף ריו ע"א ד"ה ובשעתא דקני, זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה ר' אבא אמר, 'שער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לב ד"ה והענין הוא כי במעשה) והן הרגישו בדבר, ואז החזירו לפנחס את נשמתו בעוד גופו היה עדיין חס, וכך הוא קם לתחייה (יצמח דוד' לר' יוסף דוד חלק ב' תחילת פרשת פינחס ד"ה 'פינחס' בשם הרמב"ם). וכיון שנדב ואביהוא התעסקו בהשבת נשמתו של פינחס לכן נכנסו גם הם יחד עם נשמתו לתוך גופו של פינחס (יצמח דוד' לר' יוסף דוד חלק ב' תחילת פרשת פינחס ד"ה 'פינחס' עפ"י דרושי מהרח"ו) ונכללו בנשמתו. ונמצא שכשחזרה נשמת פנחס לגופו היה בה גם את נשמת נדב ואביהוא (וזהר פרשת פנחס דף ריו ע"א ד"ה ובשעתא דקני, עפ"י זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה מנא לך, 'שער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לב ד"ה והענין הוא כי במעשה) בסוד 'עיבור' הנשמה (אור החמה' פרשת אחרי מות תחילת דף נו ע"ב בשם הרמ"ק), על מנת לתת לפנחס סיוע גדול (מקדש מלך' על זוהר פרשת אחרי מות דף נו סוף ע"א) ועזר, בשעה שיהרוג את זמרי וכזבי (מחשוף הלבן לר' יעקב אבוחצירא פרשת פנחס דף פב ע"ב טור ב ד"ה 'אי נמי אפשר לרמזו' מהוזהר והארי"י ז"ל).

נשמות נדב ואביהוא באו לפנחס בשעה שהוא נכנס בן חיילותיו של שבט שמעון (ילקוט דוד' פרשת פנחס ד"ה 'משמע בזהוהר' מהש"ה הקדוש, 'עמודיה שבעה' לר' בצלאל הדרשן עמוד שביעי סימן לה ד"ה 'והנה מה שזכר' בשם הוזהר) ועל ידי נשמתם הוא היה יכול להתגבר על זמרי (עמודיה שבעה' לר' בצלאל הדרשן עמוד חמישי סימן לב ד"ה ולכך נראה לפרש, 'ברכת שמואל' על התורה לאביו של מחבר 'קב הישר' פרשת שמיני דף ו ע"ב ד"ה ולפי מ"ש לעיל). ורמזו לכך בסמיכות הפסוקים "וּלְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁפֹּב עִם טְמֵאָה: וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שִׁנֵּי בְנֵי אֶהֱרֹן" (ויקרא טו, לג – ויקרא טו, א) שהתיבה "וּלְאִישׁ" מתייחסת לזמרי בן סלוא ולכן היא בלשון עתיד כי המעשה שלו עדיין לא היה, ורק מדבר על מה שעתיד להיות שזמרי "יִשְׁפֹּב עִם טְמֵאָה". וכיון שלא היה יכול פנחס להתגבר על זמרי לולא שבאו אליו נשמותיהם של שני בני אהרן, לכן נאמר סמוך לכך "אַחֲרֵי מוֹת שִׁנֵּי בְנֵי אֶהֱרֹן". וגם התיבה "וּלְאִישׁ" שבפסוק "וּלְאִישׁ בְּשֵׁת בֶּן שְׂאוּל" (מלכים ב, ב, טו) רומזת על זמרי כי היה נקרא בשם "בֶּן שְׂאוּל" על שהשאל עצמו לעבירה, וגם מכונה בשם "בְּשֵׁת" (ברכת שמואל' על התורה לאביו של מחבר 'קב הישר' פרשת שמיני דף ו ע"ב ד"ה ולפי מ"ש לעיל) על מעשיו עם הטמאה.

פנחס דקר את זמרי מאחורי בריתו בעת עשיית העבירה וְהִרְמִיחַ יָצָא בְּקִיבְתָהּ שֶׁל הָאִשָּׁה הַמְדִּינִית שֶׁכִּנְגְדוּ שְׁנֵי אִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֹּדֶר וַיִּדְקֹר אֶת שְׁנֵיהֶם אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאִשָּׁה אֶל קִבְתָּהּ" (במדבר כה, ח), ואז פנחס העמיד את הרומח למעלה כך שהיו שניהם תלויים (פרקי דרבי אליעזר פרק מז). ובאותו הזמן נעשו לפנחס כמה ניסים – שהאריך לו הרומח, והתהפך האיש להיות למעלה מהאשה, ושהיה בכוחו של פינחס להגביה את שניהם, ושהיה כוח ברומח להחזיק את שניהם, ושלא יכלו זמרי וכזבי לפרוש זה מזה, ושהם לא צווחו, ושהם לא נשמטו מהרומח, ושלא טפסף דם על פנחס, ושהם לא מתו בכל אותה העת, ושבא מלאך והגביה את המשקוף בכדי שייצא פנחס כשהם בידו (במדבר רבה' כ פרשה כה, 'תרגום ינותן' במדבר כה פסוק ח, וכן הובא בחלקו בגמ' סנהדרין דף פג ע"א).

מעלתו וגדולתו של פנחס התעצמה עם כניסת נשמות נדב ואביהוא

עיבור הנשמות של נדב ואביהוא בתוך פינחס הביאו לכך שהתורה ייחסה את פינחס לאהרן הכהן שנאמר "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן" (במדבר כה, יא) (וזהר פרשת פנחס דף ריו ע"א ד"ה ואמר רבי שמעון) וכן שנאמר "וּפִינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן עִמָּד לְפָנָיו בְּיָמֵם הָהֵם" (שופטים כ, כח), על אף שייחוסו כבר היה ידוע (יצמח דוד' לר' יוסף דוד חלק ב' תחילת פרשת פינחס ד"ה 'פינחס' בשם הרמב"ם). וזה לפי שהוא נקרא כעת "בֶּן אֶלְעָזָר" – כנגד נשמת פנחס עצמו, וגם

נקרא "בן אהרן" – כנגד נשמות נדב ואביהוא שבתוכו שהם בני אהרן (יאור החמה) פרשת אחרי מות תחילת דף נו ע"ב בשם מהרמ"ו והרמ"ק, 'צמח דוד' חלק ב' תחילת פרשת פינחס ד"ה פינחס בן אלעזר, עפ"י יתפארת שלמה' פרשת פנחס דף נו ע"א ד"ה פנחס בן אלעזר בן אהרן). וכן נרמז העיבור במה שנאמר "וְאֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיאל לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּינְחָס אֶלֶּה רְאִשֵׁי הַלְוִיִּם לְמִשְׁפְּחֹתָם" (שמות ו, כה), נאמר בתחילה לשון יחיד "פִּינְחָס" ונאמר אחר כך לשון רבים "רְאִשֵׁי אֲבוֹת", **לפי שהיא ילדה לאלעזר את "פִּינְחָס" שנכנסו בו אחר כך "רְאִשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם" שהם נדב ואביהוא**, אשר נקראו כך כי היו שקולים כמו משה ואהרן (ישער הפסוקים' להארי"י ז"ל פרשת וראא סימן ו' על הפסוק ואלעזר בן אהרן לקח. ראה זוהר פרשת וראא דף כו ע"ב ד"ה תו ותלד לו).

וגם השם "פנחס" המורכב משתי התיבות 'פן-חס' מורה על שתי הנשמות שהיו בתוכו. ואף ששמו של פנחס ניתן לו כבר בשעת לידתו, אבל האות 'י' שנוספה לשמו לאחר מעשה הקנאה היא זו שחיברה בין נשמת נדב לנשמת אביהוא בתוך גופו, וכשהיא לא היתה אז גם נשמות נדב ואביהוא לא היו בתוכו (יאור החמה' לר' אברהם אזולאי זקנו של החיד"א בפירושו על זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב בשם הרמ"ק). ומכל מקום גופו של פנחס לא היה יכול לסבול כניסה ישירה של נשמות נדב ואביהוא בעוד נשמת עצמו בתוכו, ורק כיון שהם נכנסו פנימה לתוך גופו ביחד עם נשמת פנחס בשעה שהיא פרוחה קודם לכן מחוץ לגופו, על כן היה יכול גופו לסובלם (מגלה צפונות' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסר' חלק ג פרשת פנחס ד"ה אך לדברי הרב בעל). ונדב ואביהוא היו שווים לפנחס במעלת הקנאה לכבוד השכינה, כלומר שהיו בלי שום פנייה אחרת ומסרו עצמם למיתה – נדב ואביהוא בקירבתם לפני ה', ופינחס בהריגת זמרי וזבלי (מחשוף הלבו' לר' יעקב אבוחצירא פרשת פנחס דף פב ע"ב טור ב ד"ה ועכשיו אפשר) (להרחבה על מעשה נדב ואביהוא ועל כך שכל כוונתם היתה לשם שמים ראה מאמרנו לפרשת אחרי מות – מעלתם של נדב ואביהוא).

נמצא שעל ידי קלקולו של זמרי בן סלוא, התגלגל הדבר שפנחס קיבל את נשמות נדב ואביהוא כתוספת לנשמתו. וזה נרמז בסמיכות הפסוקים "וּלְאִישׁ אֲשֶׁר לְשֹׁכֵב עִם טְמֵאָה : וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שִׁנֵּי בְנֵי אֶהֱרֹן" (ויקרא טו, לג – ויקרא טז, א) שמיד אחרי המעשה ששכב זמרי עם "טְמֵאָה" התגלגלו נשמותיהם של "שִׁנֵּי בְנֵי אֶהֱרֹן" בפנחס (עפ"י יב אריה' לר' יהודה לייב האשקי פרשת פנחס אות ג ד"ה ולפי"ז). ולכן גם נאמר על מותם "וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לְפָנָי ה'" (במדבר ג, ד), "לְפָנָי ה'" – כלומר שמתו באותה העת לפני ה', אך חיו שוב כאשר נכנסו בפנחס (יחוט של חסד' על התורה לר' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסר' פרשת במדבר ד"ה וימת נדב ואביהוא). וכן נרמז עיבורם במה שנאמר "אַחֲרֵי מוֹת שִׁנֵּי בְנֵי אֶהֱרֹן" (ויקרא טז, א) שהמיתה שלהם היתה בהיותם "שִׁנֵּי" כלומר בשני גופות נפרדים, אבל עתה התגלגלו שוב יחדיו בתוך גוף אחד של פנחס (מגיד מישורים' למלאך המגיד של ר' יוסף קארו פרשת אחרי מות ד"ה עמך וכי והלא שדרגו).

נדב ואביהוא לא נשאו נשים בחייהם ועל כן כל אחד מהם היה רק 'חצי גוף', ושניהם יחד נחשבו לגוף אחד. לכן הן נכנסו לגוף אחד של פינחס ולא לשתי גופות נפרדים (זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה רבי אלעזר). וגם מצד הנפשות נדב ואביהוא היו נחשבים לאחד, לכן לא נכנסו נדב ואביהוא מחולקים לשתי נפשות בתוך פנחס אלא רק כנפש אחת. ורמז לכך במה שנאמר לפינחס "לָכֵן אֶמְרָה הַיְנִי נִתֵּן לוֹ אֶת פְּרִיטֵי שְׁלוֹם" (במדבר כה, יב), שהאות ו' בתיבה "שְׁלוֹם" הכתובה בתורה קטועה לשניים אך בכל אופן היא רק אות אחת. כך גם נדב ואביהוא אף שהיו בחייהם שתי גופות הרי שאינם נחשבים אלא לגוף אחד ונפש אחת דווקא (מחשוף הלבו' לר' יעקב אבוחצירא פרשת פנחס דף פב ע"ב ד"ה ועכשיו אפשר לרמוז). לפי זה מובן מדוע כאשר הוזכרו נדב ואביהוא אחרי מותם, הם נקראו שניהם יחד בלשון יחיד שנאמר "וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לְפָנָי ה' בְּהַקְרִיבֶם אֶשׁ זָרָה לְפָנָי ה'" (במדבר ג, ד) וכן "וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא בְּהַקְרִיבֶם אֶשׁ זָרָה לְפָנָי ה'" (במדבר כו, א).

מעלתו של פנחס היתה גדולה מאוד, עד שכאשר היתה שורה עליו 'רוח הקודש' היו פניו בוערות כמו לפידים, והיה מראהו כמראה מלאך (עפ"י ילקוט שמעוני' שופטים רמז מ). לכן כאשר ביקש הקב"ה ממשה רבינו לצאת בשליחות למצרים, ענה לו משה רבינו "וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי שְׁלַח נָא בְּיָד תְּשַׁלַּח" (שמות ד, יג) וכוונתו שישלח במקומו את פנחס לגאול את ישראל (יתרוגוס יונתן המיוחס לר' יונתן בן עוזיאל ספר שמות ד, יג) לפי שעתידיים להיכנס בתוכו נשמות נדב ואביהוא. ונרמז הדבר במה שאמר "שְׁלַח נָא" שהם נשמות נדב ואביהוא המלוּבשות בפנחס (נחל קדומים' לחיד"א פרשת שמות אות טו ד"ה שלח, 'מגלה עמוקות' לר' נתן טעם שפירא פרשת שמות ד"ה יאלקי אבותיכם שלחתי) "בְּיָד תְּשַׁלַּח" – לפי שפנחס מזומן לשליחות בכל הזמנים (מגלה עמוקות' לר' נתן טעם שפירא פרשת שמות ד"ה יאלקי אבותיכם שלחתי).

פינחס קיבל כהונה גדולה בכוח נשמותיהם של נדב ואביהוא

פנחס לא היה בתחילה כהן כי נולד לפני שנמשחו אהרן ובניו לכהונה ולא היה בכלל הנמשחים בשמן המשחה, ורק מהנמשחים מהלאה המשיכה הכהונה (רש"י במדבר כה, ג' ד"ה ברית כהונת עולם). וכאשר נכנסו נשמות נדב ואביהוא בני אהרן הכהן בתוכו, הוא הרוויח גם את כהונתם (זוהר פרשת וראא דף כו ע"ב ד"ה ימי ותלד לו את פינחס) שהיה הם נמשחו בשמן המשחה בחייהם והתכהנו (ימאמר הנפשי' להרמ"ע מפאנו חלק חמישי פרק חמישי). וכיון שנדב ואביהוא היו ראויים להיות כהנים גדולים בחייהם (זוהר פרשת פנחס דף רז ע"א ד"ה אמר ליה ברי רזא) לכן ירש פינחס את מקומם ונהיה 'כהן גדול' (זוהר פרשת פנחס דף רז ע"א סוף ד"ה ובשעתא, זוהר פרשת פנחס דף רז ע"א ד"ה פנחס) אחר כך (ראה גמ' זבחים דף קא ע"ב). וזה נרמז בפסוק "וַיִּכְתֹּר אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר עַל פְּנֵי אֶהֱרֹן אֲבִיהֶם" (במדבר ג, ד) כלומר שאלעזר ואיתמר שימשו כהנים בחיי אהרן אביהם, אבל אחרי מותו כיהנו שאר בניו נדב ואביהוא על ידי נשמתם שבהם בפנחס הכהן (ילקוט דוד' פרשת במדבר ד"ה ויכהן אלעזר ואיתמר על פני אהרן אביהם' בשם האלשיך הקדוש).

ומטעם זה אמרו רבותינו שלא התכהן פנחס עד שהרג את זמרי (ראה גמ' זבחים דף קא ע"ב), לפי שאז הוא הרוויח את נשמותיהם של נדב ואביהוא הכהנים (מגלה עמוקות' פרשת פנחס ד"ה פנחס בן אלעזר) שהיו צדיקים ללא שום חסרון בנשמותיהם (מקדש מלך' לר' שלום בוגלו פרשת אחרי מות טו סוף ע"א) ובעלי נשמות גבוהות ורמות (עבודת ישראל' לר' ישראל מקוויניץ פרשת פנחס ד"ה פנחס) וכהנים משוחים. כך נמצא כי פינחס היה כהן בעצם, ולא ניתנה לו הכהונה בשכר המעשה שעשה אלא מכוח אותו המעשה. לכן נאמר על פנחס "וַהֲיִתָּה לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו פְּרִיטַת עוֹלָם" (במדבר כה, יד) "וְהִיְתָה לוֹ" – לא נאמר בלשון עתיד "ותהיה לו" כפי שלכאורה היה ראוי אלא בלשון עבר "וְהִיְתָה לוֹ", ללמד שכבר ניתנה לו הכהונה על ידי נשמות נדב ואביהוא (ישליהו הקדוש' תורה שבכתב פרשת פנחס סוף ד"ה ועל זה בא הרמז).

נשמותיהם של נדב ואביהוא שהיו בתוך פינחס הפכו להיות העיקר ונשמתו של פינחס היתה טפלה להם (ימאמר הנפשי' להרמ"ע מפאנו חלק חמישי פרק חמישי) ועל ידם התקדש כל גופו, עד שבסוף עלה בסערה השמימה בזמן אליהו הנביא, שהרי פנחס הוא אליהו (ראה בעל הטורים' במדבר כה, יב, ילקוט שמעוני' פרשת פנחס רמז תשעא ד"ה יאמר רבי שמעון' בשם רבי שמעון בן לקיש) (משיב נפשי' על מגילת רות להב"ח דף יז ע"א טור ב ד"ה עוד יתכן לומר). וזה הטעם שכאשר אמר הקב"ה "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הִשִּׁיב אֶת חַמְתֵּי מַעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר כה, יא), ועל ידי כך ייחס אותו ל"אהרן הכהן" בגלל נשמות נדב ואביהוא שהיו בתוכו, היה בזה תשובה לאותם אלו מהשבטים שהיו מבזים את פנחס וקוראים לו 'בן פוטי', על כך שיתרו אבי אמו פיטס עגלים לעבודה זרה (ראה גמ' סנהדרין דף פב ע"ב), וכן רש"י במדבר כה, א), משום שמעתה פינחס מיוחס לאלישבע אשת אהרן מכוח נשמות נדב ואביהוא, וממילא כבר אין טענה על ייחוס פגום לבתו של יתרו (ילקוטו מהרמ"א למחבר' בני יששכר' פרשת פנחס אות קצא).

הקב"ה העלה את פינחס לכהונה גדולה (זוהר פרשת פנחס דף רכא ע"ב ד"ה אלא הכי) **שגם עברה לזרעו כעבור עשרה דורות בימי צדוק הכהן שהיה מצאצאיו** (מגלה צפונותי חלק ג' פרשת פנחס ד"ה שלום הוינו שקטנת, 'פני דודי' להחיד"א פרשת פנחס סוף אות א) **ולא נכרתה מזרעו עד עולם ואפילו לעתיד לבוא בימות המשיח שנאמר "וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם בְּנֵי צְדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת מִקְדָּשֵׁי בְּתֻעוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַלֵי הַמָּה וְקָרְבוּ אֵלַי לְשָׁרְתַנִּי"** (יחזקאל מד, טו) (וע"י הדעת טובי' פרשת פנחס ד"ה ואומרו הנני). **לכן בתחילה הוזכר שמו של פינחס בהריגת זמרי שנאמר "וַיָּרֶא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הַעֲדָה וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ" (במדבר כה, ז) אבל אחרי שקיבל את הכהונה הגדולה, התורה כבר לא הזכירה יותר את שמו בהריגה לפי שאין זה כבוד להזכיר 'כהן גדול' בדבר הריגה ורק דיברה בלשון שתומה שנאמר "וַיִּשֶׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּכָּה אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הַמְדַבְּרֵי וַיִּמָּוֶת וַיִּזְכָּר שְׁמוֹ בְּיַמֵּינוּ כְּשֶׁלֹּא נִשְׂאָה בֵּית אָבִי לְשִׁמְעוֹנִי: וַיִּשֶׁם הָאֱשֶׁה הַמִּכָּה הַמְדַבְּרֵי בֵּית אָבִי מִדְּבַר הַיָּהוָה" (במדבר כה, יד - טו) (זוהר פרשת פנחס דף רכא ע"ב ד"ה אלא הכי).**

ה' הבטיח לפינחס שיחיה לעולם אחריו שכבר מת וקם לתחייה

כאשר נשמות נדב ואביהוא היו צריכות להיכנס לתוך פנחס, הן לא רצו להיכנס בו משום שהן כבר טעמו טעם מיתה ולא רצו למות שוב, ורק כאשר הבטיח להן הקב"ה שפנחס יהיה חי וקיים לעולם – הן הסכימו להיכנס – (לב אריה' לר' יהודה לייב האשקי פרשת פנחס אות ג ד"ה 'ולפי'ז' בשם ספר 'תורת חכם'). ואכן בעקבות מעשיו של פנחס, הוא קיבל הבטחה שלא ישלוט בו מלאך המוות לעולם, והוא לא יהיה נידון בידינו. וזה מה שנאמר "לָכֵן אָמַר הַנְּיֵי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (במדבר כה, ז), "בְּרִיתִי שְׁלוֹם" – הוא שלום ממלאך המוות (זוהר פרשת פנחס דף ריד ע"א ד"ה אמר רבי יצחק) למשך כל חייו, שהוא לא ילחם בו להמיתו (וע"י הדעת טובי' פרשת פנחס ד"ה ואומרו הנני). ולכן "שְׁלוֹם" הוא גם נוטריקון "שְׁלֵמֹת" (ורבינו בחיי' פרשת פנחס כה, יב ד"ה ושמתו). ודבר זה היה בדין אף שאין שכר למצוות בעולם הזה, לפי שפרחה נשמתו והיה מת ואחר כך חזר, כך שבשבילו זה כבר בחינת 'העולם הבא' ויכול ליטול שכר (יצחק דודי' לר' יוסף דוד מחבר שו"ת בית דוד בפרשת פנחס דף לד ע"ב ד"ה ובוה יובן כונת המאמר).

פינחס היה יכול להמשיך לחיות לעולם בלי למות משום שהוא כבר טעם את הטעם של המיתה כאשר פרחו נשמתו ממנו (מגלה צפונותי חלק ג' פרשת פנחס ד"ה 'כתב הרב' וכן ד"ה אד' לדברי, 'ראש דודי' להחיד"א פרשת פנחס ד"ה ועוד יתבאר) **בעת שעבר בתוך שבט שמעון והם רצו להורגו. וכשחזרה לו נשמתו, כבר נעשה בריה חדשה ולא היה צריך יותר את המיתה** (מגיד מישרים' פרשת פנחס כיג תמוז ד"ה אבל רזא) **שהרי כבר קם בסוד 'תחיית המתים'** (נקיט ארבעי' לר' רחמים חורי בחלק השמטות דף עו ע"א טור ב ד"ה אי נמי). **ומשום כך פינחס האריך ימים יותר מכל יוצאי מצרים** (זוהר פרשת פנחס דף ריד ע"א ד"ה פנחס). **ודבר זה היה מדה כנגד מדה, כיוון שהוא הציל את כל ישראל מכלייה ו'החיה' אותם, ראוי הוא שלא ישלוט בו מלאך המוות** (וע"י הדעת טובי' לר' חיים ויטאל פרשת פנחס ד"ה פנחס בן אלעזר). **ומאז כל מי שנולד מפינחס הרי זה כנולד מנדב ואביהוא שהיו בקרבו** (יולא עוד אלא' למחבר 'שבט מוסרי' על פרקי דרבי אליעזר פרק מז ד"ה רבי אלעזר). **והיה לנדב ואביהוא תועלת בזה, לפי שנולדו להם עתה בנים מה שלא זכו בגופם הקודם** (ראה זוהר פרשת אחרי מות דף טו ע"א ד"ה רב).

פינחס נקם את נקמת ישראל על ידי שהרג את המדיינים ואת בלעם הרשע

ישראל נשלחו להילחם במדין אחרי המעשה עם פנחס כדי לנקום בהם על כך שהכשילו את ישראל בזנות ובעבודה זרה הנקראת "פְּעוֹר" שנאמר "וַיִּדְבַּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: צָרוּר אֶת הַמְדַבְּרִים וְהִקִּיתֶם אוֹתָם: כִּי צָרְרִים הֵם לָכֶם בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר נִכְלוּ לָכֶם עַל דָּבָר פְּעוֹר וְעַל דָּבָר כְּזָבִי בֵּת נִשְׂאָה מִדְּבַר אֲחֵתֶם הַמִּכָּה בְּיוֹם הַמִּגְפָּה עַל דָּבָר פְּעוֹר" (במדבר כה, טו - יח). **וכן צווה משה רבינו "נקם נקמת בני ישראל מאת המדיינים"** (במדבר לא, ז). **אָבֵל באותה העת נפל פחד על עם ישראל כי ידעו שבעבר בעקבות מעשה המדיינים פרצה מגיפה ומתו מהעם. וכן פחדו בגלל בלעם המכשף הגדול שהיה עם אנשי מדין** (מגלה צפונותי' לר' אליהו הכהן מחבר שבט מוסר חלק ג' פרשת מטות ד"ה ולע"ז נראה דשלת).

לכן משה רבינו שלח עמהם למלחמה את פינחס שהבטיח לו הקב"ה כי לא תשלוט בו המיתה והוא יחיה לעולם. וכשהיה פינחס עם שאר ישראל הם יכלו ללכת למלחמה שמחים וטובי לב בלי אימה ופחד ובטוחים שלא יחסר מהם איש כפי שאכן היה, לפי שפינחס לבדו היה יכול לעמוד בפני המלחמה ולהפיל חללים, שהוא היה הולך והורג ואילו חרב מדין אינה יכולה לשלוט בו, כפי שהובטח לו שיחיה (מגלה צפונותי חלק ג' פרשת מטות ד"ה ולע"ז נראה דשלת). **ובזה מובן מדוע פינחס הושווה לשנים עשר אלף חלוצי הצבא שיצאו למלחמה עם מדין שנאמר "וַיִּמְסְרוּ מֵאֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל אֶלְפֵי לְמִטָּה שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי אֶלְפֵי חֲלוּצֵי צָבָא: וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה אֶלְפֵי לְמִטָּה לְצָבָא אֹתָם וְאֶת פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן לְצָבָא" (במדבר לא, ה - ז) לפי שהוא היה שקול כנגד כולם** (ראה רש"י במדבר לא, ו ד"ה אותם ואת פינחס).

פנחס הוא זה שהביא למותו של בלעם בן בעור בחרב (ראה זוהר פרשת בלק דף קצד ע"ב ד"ה בההוא שעתא). **והיה שמח משה רבינו במותו של בלעם שנאמר "וַיִּשְׂמַח צְדִיק כִּי חָזָה נֶקֶם פְּעָמָיו רַחֲמָיִם בְּרַחֲמֵי בְּרַחֲמֵי הַרְשָׁע" (תהלים נח, יא), "וַיִּשְׂמַח צְדִיק" – הוא משה רבינו, "כִּי חָזָה נֶקֶם" – שראה את נקמת מדין, "פְּעָמָיו רַחֲמָיִם בְּרַחֲמֵי הַרְשָׁע" – הוא בלעם הרשע (מדרש תנחומא' פרשת מטות ז). **ודווקא פנחס הרג אותו שהיו מלובשות בו נשמותיהם של ה"יִשְׂרָאֵל" נדב ואביהוא** (מגלה צפונותי' פרשת מטות מסעי ד"ה בפסיקתא) **אשר היו שקולים כנגד שני בניו של בלעם שבאו עמו כדי לחזק את כוחו שנאמר "וַיִּשְׂנֵי נַעֲרָיו עִמּוֹ" (במדבר כב, כב) (מגלה צפונותי' מהדורא תנינא פרשת פנחס דרוש ה ד"ה גם לפי בלק), וזה מה שנאמר "כִּפְרֵי לְצְדִיק רְשָׁע וְתַחַת לְשָׂרִים בּוֹגְדִים" (משלי כא, יח), ה"צְדִיק" הוא משה רבינו שראה במות בלעם ה"רְשָׁעִי", וזה נעשה על ידי פנחס שכוח היותו "בוֹגְדִים" בבלעם בא מאותם ה"יִשְׂרָאֵל" שהיו מלובשים בתוכו** (מגלה צפונותי' פרשת מטות מסעי ד"ה בפסיקתא) (להרחבה על מעלת נדב ואביהוא ראה מאמרינו לפרשת אחרי מות – מעלת של נדב ואביהוא).**

וכן על פנחס נדב ואביהוא נאמר "וְצָרַךְ נָצַח מִי הוּא נֶקֶם אֲבָד וְאֵיפֶה יִשְׂרָאֵל נִכְחָדוּ" (איוב ד, ז), "מִי הוּא נֶקֶם אֲבָד" – זהו פנחס (זוהר פרשת תרומה דף רטו ע"ב ד"ה 'ויא לאו בגין רעיא מהימנא), "וְאֵיפֶה יִשְׂרָאֵל נִכְחָדוּ" – אלו נדב ואביהוא שלא נאבדו מן העולם בשביל פנחס (זוהר פרשת תרומה סוף דף רטו ע"ב ד"ה 'יעל דא איהו'), ונרמזו שמותיהם בתוך התיבה "נא" שהוא ראשי תיבות 'נדב ואביהוא' (מגלה צפונותי' על התורה פרשת פנחס ד"ה פנחס בן אלעזר). **ובלעם הרשע התנבא שיהיה סופו על ידי שלושתם** כפי שאמר "תָּמַת נְפִשִׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל וְתִהִי אַחֲרֵי־יָמַי כְּמֹהוּ" (במדבר כב, ז) פתח בלשון רבים "מוֹת יִשְׂרָאֵל" וסיים בלשון יחיד "וְתִהִי אַחֲרֵי־יָמַי כְּמֹהוּ", כיון שראה שסופו יהיה על ידי פנחס שהוא יחיד ויהיו מלובשים בו שתי הנשמות של נדב ואביהוא הנקראים "יִשְׂרָאֵל" (מגלה צפונותי' פרשת מטות מסעי ד"ה בפסיקתא) (להרחבה על מעלת נדב ואביהוא ראה מאמרינו לפרשת בלק – יגלוילוי של בלעם בן בעור).

נשמותיהם של נדב ואביהוא פרחו מפינחס בעקבות המעשה עם בת יפתח

יפתח הגלעדי נדר שהראשון אשר ייצא מדלתו ביתו יעלה קרבן לה' כפי שנאמר "וַיִּדַּר יַפְתָּח נְדָר לַה' וַיֹּאמֶר אִם נִתְּנָן תִּתֵּן אֶת בְּנֵי עַמּוֹן בְּיָדִי: וְהָיָה הַיּוֹצֵא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדְּלַתִּי בֵּיתִי לְקִרְאָתִי בְּשׁוּבֵי בְּשָׁלוֹם מִבְּנֵי עַמּוֹן וְהָיָה לַה' וְהַעֲלִיתֶהוּ עוֹלָה" (שופטים יא, ל - לא). **ואף שבתו היחידה יצאה**

